

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 148/2024-43

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN & PARTNERS s.r.o., Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Krajského riaditeľstva Policajného zboru Žilina v konaní ČVS:KRP-19/2-VYS-ZA-2014, Krajskej prokuratúry v Žiline v konaní sp. zn. Kv 24/18/5500 a Mestského súdu Bratislava I (do 31. mája 2023 Okresného súdu Bratislava I) v konaní sp. zn. 6T/52/2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 6. októbra 2023, ktorú doplnil podaniami z 24. novembra 2023, 6. decembra 2023 a 1. marca 2024, domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom v záhlaví uvedených orgánov verejnej moci v napadnutých konaniach. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov a aby mu ústavný súd priznal finančné zadostučinenie 27 050 eur a náhradu trov konania 542,36 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že na základe sťažovateľom podaného trestného oznámenia bolo uznesením krajského riaditeľstva ČVS:KRP-19/2-VYS-ZA-2014 z 20. mája 2014 vznesené obvinenie fyzickej osobe pre spáchanie obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1 a ods. 4 písm. a) Trestného zákona. Vyšetrovateľom krajského riaditeľstva bol 6. novembra 2017 podaný návrh podanie obžaloby na obvineného. Následne 17. októbra 2022 bola prokurátorom krajskej prokuratúry podaná obžaloba na obvineného pre spáchanie trestného čin podvodu podľa § 250 ods. 1 a 5 Trestného zákona v znení účinnom do 31. decembra 2005.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ uviedol, že trvalo viac ako 2 roky, kým vyšetrovateľ krajského riaditeľstva vzniesol obvinenie, pričom počas tohto obdobia vyšetrovateľ krajského riaditeľstva mal dostatočný časový priestor na zabezpečenie potrebných dôkazov. Následne až po vyše 3 rokoch po vznesení obvinenia podal návrh na podanie obžaloby krajskej prokuratúre. Sťažovateľ poukázal najmä na nedodržanie lehoty na skončenie vyšetrovania (§ 209 ods. 2 Trestného poriadku), keďže v tejto veci vyšetrovanie malo skončiť v lehote 6 mesiacov od vznesenia obvinenia.

4. Od podania návrhu na podanie obžaloby do samotného podania obžaloby uplynulo viac ako 5 rokov. Sťažovateľ je toho názoru, že počas tejto doby prokurátor krajskej prokuratúry nevykonal žiadny úkon a ani nebol spis vrátený vyšetrovateľovi krajského riaditeľstva na doplnenie vyšetrovania. Podľa názoru sťažovateľa prieskum v predsúdnom konaní vedenom pred krajským riaditeľstvom možno pričítať aj na ťarchu krajskej prokuratúry, keďže prokurátor vykonáva dozor nad dodržiavaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní.

5. Sťažovateľ tiež poukázal na skutočnosť, že od podania obžaloby uplynulo viac ako 12 mesiacov. Prvostupňový súd je absolútne nečinný, keďže nevykonal žiadny úkon smerujúci k rýchlemu rozhodnutiu vo veci samej, hoci predsúdne konanie sťažovateľa trvalo neprimeranú dobu. Sťažovateľ podal aj žiadosť z 25. septembra 2023 o nariadenie termínu pojednávania, ktorú prvostupňový súd odignoroval, a teda ani po viac ako jednom roku od podania obžaloby nebol nariadený termín pojednávania. Nehovoriac o tom, že aj keby mestský súd nariadil hlavné pojednávanie (a aj rozhodol), bude možné podať opravné prostriedky, ktoré zákonite predĺžia súdne konanie.

6. Trestný čin spáchaný obvineným v roku 2009 (5 rokov pre vznesením obvinenia) spôsobil sťažovateľovi škodu 442 724 eur. Ako poškodený si riadne a včas uplatnil nárok na náhradu škody proti obvinenému. Podľa sťažovateľa orgány činné v trestnom konaní a súd si neplnia svoje zákonom uložené povinnosti, pretože oddiaľujú právo sťažovateľa na náhradu škody spôsobenej trestným činom, ktorej sa nemôže domôcť ani po viac ako 14 rokoch. Ich postup preto sťažovateľ považuje za neefektívny a nesústreďený, keďže ani po viac ako 9 rokoch od vznesenia obvinenia vec nie je právoplatne skončená a stav právnej neistoty sťažovateľa stále trvá.

7. Po podaní trestného oznámenia z 5. januára 2012 a jeho doplneniach z 19. januára 2012 a 13. februára 2012 sťažovateľ poskytoval orgánom činným v trestnom konaní plnú súčinnosť, čo vyplýva z jeho účasti na výsluchoch (10. máj 2012 a 6. október 2014) a na konfrontácii svedkov (2. február 2015), s cieľom čo najviac pomôcť orgánom činným v trestnom konaní právoplatne vec skončiť. Sťažovateľ teda neprispel k spomaleniu alebo k zbytočným prieskumom v tejto veci.

Skutočnosť, že nebolo ďalej umožnené sťažovateľovi aktívne participovať, nemôže ísť na jeho ťarchu. Najmä s prihliadnutím na to, že od podania návrhu na podanie obžaloby do pojednávania sťažovateľ prakticky nemá možnosť ovplyvniť konanie. Sťažovateľ má extrémny záujem o čo najskoršie skončenie veci aj z dôvodu, že si uplatnil náhradu škody.

8. Podľa názoru sťažovateľa mu je dlhodobo odopieraný prístup k súdu a spravodlivosti, čo bolo a je spôsobené nesústreďeným a neefektívnym konaním zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdu, ktorý spočíva v oddiaľovaní reparácie škody spôsobenej mu trestným činom obvineného. Reálna nemožnosť sťažovateľa dopracovať sa k možnosti riadne užívať svoj majetok po dobu viac ako 9 rokov od vznesenia obvinenia je v rozpore s princípom právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy v nadväznosti na čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 2 ods. 2 listiny a súčasne tým *ipso facto* došlo aj k „odňatiu“ práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a k „odňatiu“ práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru.

9. Sťažovateľ tiež konštatoval, že podstata namietaného porušenia práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu spočíva v tom, že sa nijakým spôsobom nemôže domôcť náhrady škody. Týmto predmet svojho vlastníctva sťažovateľ nemôže pokojne užívať, požívať jeho plody a úžitky a ani nijak s nimi nakladať a disponovať. Za viac ako 9 rokov od vznesenia obvinenia sa sťažovateľovi zo strany orgánov verejnej moci nedostala dostatočne efektívna a účinná ochrana vlastníckeho práva, čo je v materiálom právnom štáte ústavne neudržateľný „právny“ stav.

10. Sťažovateľ zároveň poznamenal, že podal na mestskom súde sťažnosť na nečinnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku napriek tomu, že Európsky súd pre ľudská práva (ďalej len „ESLP“) takúto sťažnosť nepovažuje za účinný prostriedok nápravy. Podľa ESLP aby bol prostriedok považovaný za „účinný“ na účely dohovoru, musí umožniť predísť namietanému porušeniu alebo jeho pokračovaniu, alebo poskytnúť primeranú nápravu za akékoľvek porušenie, k akému došlo. V oznámení o spôsobe vybavenia sťažnosti predseda mestského súdu uviedol, že požiadal zákonného sudcu o vyjadrenie sa k danej sťažnosti. Zákonný sudca uviedol, že bude v tejto veci možné nariadiť termín pojednávania až v priebehu roka 2025 vzhľadom na zaťaženosť súdneho oddelenia. Vzhľadom na prieťah v konaní, hoci objektívne spôsobený zaťaženosťou súdneho oddelenia, predseda mestského súdu považoval sťažnosť za dôvodnú. Je preto nesporné, že v priebehu roka 2024 nebude nariadený termín hlavného pojednávania, a teda až možno v roku 2025 bude právoplatne skončené súdne konanie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému postupu krajského riaditeľstva:

11. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Podstata a účel princípu subsidiarity vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou ústavného súdu uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu

subsidiarity právomoci ústavného súdu (m. m. napr. I. ÚS 480/2013, II. ÚS 156/09, III. ÚS 149/04, III. ÚS 456/2022, III. ÚS 345/2023, III. ÚS 472/2023, IV. ÚS 135/05). Rovnako by opačný záver znamenal popretie významu podústavného práva pri ochrane základných práv (m. m. napr. III. ÚS 454/2022, III. ÚS 455/2022, III. ÚS 456/2022, III. ÚS 531/2022, III. ÚS 345/2023, III. ÚS 472/2023).

12. Ochrana ústavnosti nemôže byť splnená len prijatím ústavy a vytvorením ústavného súdu. Je predovšetkým úlohou podústavného práva aplikovaného orgánmi verejnej moci. Podústavné právo vytvára nielen orgány verejnej moci s ich osobitými právomocami, ale aj množstvo hmotnoprávných a procesnoprávných konštrukcií a inštitútov, ktorých súhrn vytvára právne prostriedky na ochranu základných práv. Preto podľa § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd. Za právny prostriedok podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde pritom nemožno považovať len zákonom upravený procesný opravný prostriedok (m. m. napr. III. ÚS 454/2022, III. ÚS 455/2022, III. ÚS 456/2022, III. ÚS 345/2023, III. ÚS 472/2023).

13. Postup vyšetrovateľa pri úkonoch podľa Trestného poriadku podlieha dozoru prokuratúry tak, ako to vyplýva z § 230 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého dozor nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní vykonáva prokurátor. Dozor prokurátora v prípravnom konaní sa vykonáva nielen z úradnej moci (*ex offio*), ale aj na základe osobitného návrhu tak, ako to vyplýva z § 210 Trestného poriadku, podľa ktorého obvinený, poškodený a zúčastnená osoba majú právo žiadať prokurátora, aby bol preskúmaný postup policajta, najmä aby boli odstránené prieťahy alebo iné nedostatky vo vyšetrovaní s tým, že prokurátor je povinný žiadosť preskúmať a o výsledku žiadateľa upovedomiť. Preto je v právomoci prokurátora preskúmať akýkoľvek postup vyšetrovateľa v trestnom konaní a vyjadriť sa k tomu, či bol v súlade so zákonom. Táto právomoc prokurátora je však obmedzená subjektmi, ktoré sa ho môžu domáhať. Sťažovateľ mal v danej veci procesné postavenie poškodeného, a preto mu nič nebránilo v tom, aby sa odstránenia porušenia svojich práv postupom vyšetrovateľa domáhal postupom podľa § 210 Trestného poriadku (porovnaj III. ÚS 455/2022). V ústavnej sťažnosti a jej prílohách sťažovateľ využitie tohto prostriedku nápravy netvrdil, tým menej preukázal.

14. V súlade so svojou ustálenou rozhodovacou praxou teda ústavný súd uvádza, že sťažovateľ nevyužil právny prostriedok vo vzťahu k postupu krajského riaditeľstva v napadnutom konaní, ktorý mu v okolnostiach prípadu priznáva účinná právna úprava. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajskej prokuratúry:

15. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

16. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (v primeranej lehote) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, I. ÚS 55/97, I. ÚS 57/97, I. ÚS 10/98, I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, I. ÚS 89/02, I. ÚS 47/03, IV. ÚS 59/03, IV. ÚS 205/03). Samotným prerokovaním veci na všeobecnom súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (obdobne III. ÚS 127/03, IV. ÚS 221/04).

17. Z vyžiadaného súdneho spisu vyplýva, že v tejto veci dozor nad dodržiavaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní najskôr vykonávala Okresná prokuratúra Martin. Až opatrením krajskej prokurátorky krajskej prokuratúry z 30. mája 2018 bola určená vecná a miestna príslušnosť na výkon prokurátorského dozoru a na zastupovanie v konaní pred súdom prokurátorovi krajskej prokuratúry podľa § 51 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (č. 1. 2035 vyšetrovacieho spisu). Takýto postup bol pravdepodobne zrealizovaný z dôvodu, že po podaní návrhu na podanie žaloby zo strany krajského riaditeľstva (6. marec 2015 a 6. október 2017) prokurátor okresnej prokuratúry dvakrát rozhodol o zastavení trestného stíhania obvineného podľa § 215 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku (uznesenia č. k. 2 Pv 170/12/5506-75 z 22. júna 2015 a č. k. 2 Pv 24/17/5506-30 z 3. novembra 2017). Proti týmto uzneseniam okresnej prokuratúry sťažovateľ podal sťažnosť, pričom krajská prokuratúra zrušila obe uznesenia okresnej prokuratúry podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku a prokurátorovi okresnej prokuratúry bolo uložené, aby vo veci znova konal a rozhodol (uznesenia č. k. 1 KPt 170/12/5500-34 z 30. októbra 2015 a č. k. 1 KPt 407/16/5500-7 z 2. mája 2018).

18. Ústavný súd uvádza, že podľa § 45 zákona o ústavnom súde je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáhal v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). Ústavný súd konštatuje, že v podanej ústavnej sťažnosti je jej petit oddelený od ostatných častí. Predmetom prieskumu ústavného súdu preto nemohol byť postup okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 170/12/5506 a neskôr pod sp. zn. 2 Pv 24/17/5506, keďže sťažovateľ postup tohto orgánu verejnej moci nenamietal v petite ústavnej sťažnosti.

19. Ústavný súd uvádza, že v postupe krajskej prokuratúry v napadnutom konaní nevzhladol nečinnosť, resp. nesústredenú a neefektívnu činnosť. Od vydania opatrenia krajskou prokurátorkou krajskej prokuratúry do vrátenia vyšetrovacieho spisu krajskému riaditeľstvu spolu s pokynmi na doplnenie vyšetrovania prípisom z 20. septembra 2018 uplynuli skoro 4 mesiace, pričom túto dobu na preštudovanie veci zo strany prokurátora krajskej prokuratúry ústavný súd považuje za adekvátnu vzhľadom na vtedajšiu rozsiahlosť vyšetrovacieho spisu (približne 2 000 strán). Z vyšetrovacieho spisu ďalej vyplýva, že následne krajská prokuratúra nerozhodovala o žiadnom opravnom prostriedku proti rozhodnutiu krajského riaditeľstva a ani o inej skutočnosti vyplývajúcej z trestného stíhania obvineného. Ako už bolo spomenuté, v tomto období sťažovateľ mal možnosť podať žiadosť o preskúmanie postupu krajského riaditeľstva v zmysle § 210 Trestného poriadku, ktorú ale nevyužil (a ani skôr, keď túto vec dozorovala okresná prokuratúra). Prokurátor krajskej

prokuratúry potom študoval vyšetrovací spis necelých 5 mesiacov vzhľadom na podanie návrhu na podanie obžaloby z 2. júna 2022 krajským riaditeľstvom, s ktorým sa stotožnil a 17. októbra 2022 podal obžalobu proti obvinenému. Ústavný súd aj túto dobu považuje za primeranú, keďže vyšetrovací spis sa rozšíril o ďalších približne 1 800 strán.

20. Ústavný súd preto zistil splnenie dôvodov na odmietnutie tejto časti ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu/mestského súdu:

21. Ústavný súd sa zameril na preskúmanie opodstatnenosti ústavnej sťažnosti sťažovateľa v tejto časti so zreteľom na svoju doterajšiu rozhodovaciu prax. Pri ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) ústavný súd už v minulosti odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú „vzhľadom na skutočnosť, že celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizovali reálnu možnosť zbytočných prietahov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (II. ÚS 109/03), resp. ak „argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie“ (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

22. Zo súdneho spisu vyplýva, že obžaloba krajskej prokuratúry bola doručená okresnému súdu 19. októbra 2022. Ku dňu predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti trvá napadnuté konanie skoro 15 mesiacov. Podľa názoru ústavného súdu momentálna dĺžka trvania napadnutého konania okresného/mestského súdu je v rámci ústavnej akceptovateľnosti, a preto nedošlo k takej intenzite zásahu do práv sťažovateľa zo strany okresného/mestského súdu, ktorá by zodpovedala ústavne relevantnému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

23. Ústavný súd však zároveň pripomína, že ďalšia prípadná dlhoročná nečinnosť mestského súdu alebo prípadná jeho neefektívna/nesústredená činnosť by mohla založiť už inú kvalitu posudzovania zbytočných prietahov, čo by mohlo mať za následok vyslovenie porušenia v bode 1 označených práv ústavným súdom. V takom prípade by toto rozhodnutie nemalo byť prekážkou prípustnosti opätovného konania pred ústavným súdom a rozhodovania vo veci samej [§ 55 zákona písm. a) zákona o ústavnom súde].

24. Z uvedených dôvodov, vychádzajúc z podstaty a účelu základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny), ako aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavnú sťažnosť sťažovateľa ústavný súd v tejto časti znova odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

25. Ústavný súd uvádza, že už opakovane judikoval, že sťažnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku možno považovať v zmysle § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde za účinný právny prostriedok, ktorý zákon sťažovateľom na ochranu ich základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorého použitie sú sťažovatelia oprávnení podľa osobitného predpisu – Trestného poriadku (II. ÚS 31/09, IV. ÚS 296/2010, IV. ÚS 113/2012, II. ÚS 531/2017, III. ÚS 263/2021, I. ÚS 293/2022, IV. ÚS 5/2023, I. ÚS 82/2023, II. ÚS 243/2023). Obdobný názor vo vzťahu

k porovnateľnej právnej úprave § 91 rakúskeho Gerichtsorganisationsgesetz (zákon o organizácii súdov) zaujal aj ESLP (pozri rozsudok vo veci Holzinger proti Rakúsku z 30. 1. 2001, sťažnosť č. 23459/94, bod 16 a nasl.). Primárnym účelom prostriedku nápravy je pritom odstránenie stavu právnej neistoty dotknutej osoby, rovnako ako ústavná sťažnosť (eliminácia trvajúceho zásahu do práv sťažovateľa podľa ním označených referenčných noriem), nie získanie majetkovej satisfakcie. Ústavný sa preto nestotožňuje s tvrdením sťažovateľa, že sťažnosť pre nečinnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku ESLP nepovažuje za účinný prostriedok nápravy. Navyše, sťažovateľ na podporu tohto svojho tvrdenia neuviedol žiadne rozhodnutie ESLP.

26. Ďalší postup podľa § 55 ods. 4 a 5 Trestného poriadku predpokladá zjednanie nápravy, teda odstránenie stavu právnej neistoty strany buď aktuálne konajúcim súdom, alebo nadriadeným súdom, ktorý ak zistí prieťahy, určí primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu. Z oznámenia mestského súdu sťažovateľovi vyplýva konštatácia o nariadení pojednávania v roku 2025. Podľa názoru ústavného súdu mestský súd však nevybavil danú sťažnosť, keď do 15 pracovných dní od doručenia sťažnosti (§ 55 ods. 4 Trestného poriadku) nebolo nariadené pojednávanie na konkrétny dátum. Z tohto dôvodu mestský súd mal preto zaslať bez meškania sťažnosť spolu so spisom a svojím stanoviskom a so stanoviskom predsedu súdu nadriadenému súdu na rozhodnutie o danej sťažnosti.

III.4. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 46 ods. ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny, čl. 1 dodatkového protokolu postupom krajskej prokuratúry a okresného súdu/mestského súdu:

27. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ namieta aj porušenie práv podľa čl. 46 ods. ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu postupom krajskej prokuratúry a okresného súdu/mestského súdu v napadnutých konaniach, ktoré odvodzuje od porušenia práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru, keď v dôsledku sťažovateľom tvrdeného zdĺhavého trestného konania orgánov činných v trestnom konaní a súdu je mu dlhodobo odopieraný prístup k spravodlivosti, čím zároveň tieto orgány verejnej moci negatívne zasiahli aj do jeho majetkovej sféry.

28. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (rovnako aj základného práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) ústavný súd poznamenáva, že nečinnosť (resp. aj neefektívna činnosť) orgánu verejnej moci, ktorá ak by aj viedla k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sama osebe neznamená aj porušenie jeho práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. V súvislosti s právom na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov ústavný súd judikoval, že toto právo nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy. V systematike ústavy sú primeraná celková dĺžka, rýchlosť, plynulosť a efektívnosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. K vysloveniu porušenia základného práva na súdnu ochranu však môže dôjsť v prípade, ak namietané zbytočné prieťahy, ako aj celková doterajšia dĺžka preskúmaného konania signalizujú, že v postupe orgánov verejnej moci došlo k pochybeniam takej intenzity, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci (najmä predmetu konania, teda toho, čo je pre sťažovateľa v stávke) možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti – *denegatio iustitiae* (napr. IV. ÚS 242/07, I. ÚS 474/2020, II. ÚS 418/2023).

29. Ústavný súd tiež uvádza, že „majetkom“ podliehajúcim ochrane čl. 1 dodatkového protokolu môžu byť „majetky existujúce“ alebo majetkové hodnoty vrátane pohľadávok, o ktorých sťažovateľ môže tvrdiť, že má aspoň legitímnu nádej na ich zhmotnenie (Pine Valley Developments a ďalší proti Írsku, sťažnosť č. 12742/87, rozsudok z 29. 11. 1991, bod 51). Sťažovateľ vystupuje v trestnom konaní v pozícii poškodeného uplatňujúceho si nárok na náhradu škody 442 724 eur, ktorá mu bola spôsobená trestným činom obvineného. Z tohto dôvodu preto u sťažovateľa takáto legitímna nádej na zhmotnenie majetkovej hodnoty existuje, *ergo* v konkrétnych okolnostiach veci ide o majetok podliehajúci ochrane čl. 1 dodatkového protokolu.

30. V zmysle judikatúry ESĽP vo väčšine prípadov, kde konania týkajúce sa vlastníckeho práva trvali nadmerne dlhú dobu, je dostatočné vysloviť porušenie čl. 6 dohovoru. Tam, kde sťažovateľ namieta, že dĺžka konania sama osebe vyústila do pokračujúceho zásahu do vlastníckeho práva, ESĽP vyslovil, že nie je potrebné preskúmať dĺžku konania z hľadiska čl. 1 dodatkového protokolu (Zanghì proti Taliansku, rozsudok z 19. 2. 1991, ods. 23, Di Pede proti Taliansku, rozsudok z 19. 2. 2002, ods. 35), alebo rozhodol, že posúdenie tejto otázky by bolo predčasné (Beller proti Poľsku, rozsudok z 1. 2. 2005, ods. 74). V prípadoch týkajúcich sa mimoriadne dlhých konaní ESĽP rozhodol, že ich zdĺhavé vedenie (Kunić proti Chorvátsku, rozsudok z 11. 1. 2007, ods. 67; Machard proti Francúzsku, rozsudok z 25. 4. 2006, ods. 15) alebo iné opatrenia prispievajúce k omeškaniu (Immobiliare Saffi proti Taliansku, rozsudok z 28. 7. 1999, ods. 59) mali tiež priamy vplyv na právo sťažovateľov na pokojné užívanie ich „majetku“.

31. Keďže sťažovateľ odôvodňoval zásah do svojich práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu porušením svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, v súvislosti s ktorými dospel ústavný súd k záveru o ich zjavnej neopodstatnenosti, uvedený záver platí rovnako aj na označené práva sťažovateľa. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

32. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá už pri jej predbežnom prerokovaní ako celok, rozhodovanie o ďalších jeho návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. marca 2024

Robert Šorl
predseda senátu